

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.716/2011/3.szám

A Szegedi Ítéltábla a Vígh Ügyvédi Iroda, ügyintéző dr. Vígh Károly ügyvéd által képviselt I. r. és II. r. felpereseknek - a dr. Papp Ügyvédi Iroda, ügyintéző dr. Papp Sándor ügyvéd - a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. által képviselt **Magyar Állam** alperes ellen végrendelet érvényességének megállapítása iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság (Kecskeméti Törvényszék) 2011. október 10. napján kelt 4.P.21.734/2010/22. sz. ítélete ellen az alperes részéről 25. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **h e l y b e n h a g y j a**.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 95 250,- (kilencvenötezer-kettőszázötven) Ft másodfokú perkölséget.

A le nem rótt 900 000,- (kilencszázezer) Ft fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felperesek édesapja és néhai (**néhai neve**) nagyapja testvérek voltak. A II. r. felperes a néhai szomszédságában lakott, napi kapcsolatban álltak egymással, folyamatosan segítették, támogatták egymást, míg az I. r. felperes elsősorban a néhai ingatlanának gondozását, kertjének megművelését végezte.

A néhai 2008. december 20. napján otthonában rosszul lett, a vele távoli rokonságban álló (**személy 1. neve**) gondoskodott a kórházba szállításáról. (**személy 1. neve**) és házastársa - akik a házkörüli munkában ugyancsak részt vettek - 2008. december 23. napján az örökhagyót a kórházban meglátogatták, aki együttes jelenlétükben kijelentette, hogy a felperesek - családbeli elnevezésük szerint - (**felperesek nevei**) legyenek az örökösei. A néhai ez idő szerint infúziós kezelést kapott, fekvő

állapotában oxigénmaszkot viselt. A következő napon az intenzív osztályra szállították, öntudatlan állapotba került, majd **(halál napja)**. napján elhunyt.

A hagyatéki eljárás időszakában **(végrendeleti tanú 1.)** arról tájékoztatta a felpereseket, miszerint a néhai 2005. július 13. napját követően nyáron, avagy ősszel írásbeli magánvégrendeletet tett, amelyet **(végr. tanú 2.-val)** együtt tanúként aláírt. E magánvégrendeletben örököséivé a felpereseket nevezte.

A néhai halálát követően **(személy 1. neve)** és házastársa észlelték, hogy a néhai csávolyi ingatlanába ismeretlenek behatoltak, onnan különböző ingóságokat eltulajdonítottak. Bejelentésük alapján a nyomozóhatóság 2009. március 03-án helyszíni szemlét tartott, amelynek során megállapításra került, hogy az ablakot befedítették, a szobákban a szekrényeket kinyitogatták, a földön újságok, levelek, iratok hevertek. Az ingatlanban tapasztaltak klasszikus kutatási szándékot tükröztek. A Bajai Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztálya 2009. május 04-én kelt határozatával a nyomozást megszüntette, mivel az elkövető kiléte nem volt megállapítható.

Az örökhagyó hagyatékát **(közjegyző neve) (település 1. neve)-i** közjegyző a 2010. június 30-án kelt ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzésével az alperesnek, mint szükségképpen örökösnek adta át. A hagyaték részét képezte egyebek mellett a **(település 2. neve, ingatlan címe)**. szám alatti lakóház, több külterületi ingatlan, az örökhagyó bankszámláján elhelyezett készpénz megtakarítás, valamint értékpapírok.

A hagyatéki eljárás során a felperesek a szóbeli végrendelet alapján a hagyatékra igényt tartottak, amelyet az alperes nem ismert el.

A felperesek fellebbezése folytán a Bács-Kiskun Megyei Bíróság az 1.Pkf.21.855/2010/2. sz. végzésével a közjegyző hagyatékátadó végzését hatályon kívül helyezte és a közjegyzőt új határozat meghozatalára utasította.

A felperesek kerestükben kérték a néhai hagyatékának részükre - egymás között egyenlő arányban - történő átadását végrendeleti öröklés jogcímén. Elsődleges hivatkozásuk szerint az örökhagyó hatályos, alakilag kifogástalan, bizonyított tartalmú írásbeli magánvégrendeletet alkotott, abban a felpereseket nevezte örököséivé, míg az okirat utóbb az örökhagyó akaratán kívül álló okból eltűnt (Ptk. 623. §, 633. §). Másodlagosan arra hivatkoztak, hogy az örökhagyó 2008. december 23-án a **(település neve)-i** kórházban két tanú előtt az írásbelivel azonos tartalmú, azt megerősítő szóbeli végrendeltet tett (Ptk. 634. §, 635. § (1) bekezdés).

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvelése szerint az írásbeli magánvégrendelet nem került elő, a szóbeli végrendelet tételének törvényi feltételei pedig nem valósultak meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy néhai **(néhai neve)** 2005. július 13-a és 2005. szeptember 30. közötti időszakban érvényes írásbeli

magánvégrendeletet tett, amelyben halála esetére minden ingó és ingatlan vagyonát **(felperesek neve)** felperesekre hagyta. A felperesek elhalálozása esetére akként rendelkezett, hogy az örökösök a felperesek gyermekei legyenek. Ezt meghaladóan a kerestet elutasította. Kötelezte az alperest a felperesek javára 50.000.- Ft perköltség megfizetésére. Határozata indokolásából kitűnően eljárása során elsődlegesen a szóbeli végrendelet törvényi feltételeinek teljesülését vizsgálta. A tanúvallomások alapján nem ítélte megállapíthatónak a néhai életét fenyegető rendkívüli helyzet fennállását, a **(személy 1. neve)** házaspár ugyanis nem tudta meghatározni a néhai betegségét, halálának okát, nyilatkozatuk szerint az örökhagyó a kórházba kerülését követő napokban még teljesen ép volt, vele kommunikálni lehetett. A felperesek ugyanakkor nem indítványozták a néhai kezelőorvosának tanúkénti meghallgatását, az orvosi dokumentációk beszerzését, szakértő kirendelését, így a Ptk. 634. §-ában foglalt jogszabályi feltételek együttes és egyidejű fennállására nem lehet következtetést levonni, amelyre figyelemmel a szóbeli végrendelet érvényessége nem állapítható meg. Utalt arra is, hogy a szóbeli végrendelet alaki fogyatékoságban is szenvedett, a néhai azon nyilatkozatából, ugyanis, miszerint "a Jáni meg a Pali legyenek az örökösök" nem lehet arra következtetni, hogy ez az ő végrendelete.

Az írásbeli magánvégrendelet kapcsán vizsgálta a Ptk. 623. § és a 633. §-ában részletezett feltételek megvalósulását. A végrendeleti tanúk, **(végrendeleti tanú 1. neve)** és **(végr. tanú 2. neve)** tanúvallomása alapján megállapította, hogy a néhai az általa saját kezűleg írt végrendeletében az összes ingó és ingatlan vagyonát a felperesekre, haláluk esetén leszármazóikra hagyta. A tanúk nyilatkozata szerint az okiraton dátum és a néhai aláírása szerepelt. Az örökhagyó a végrendeletét a tanúknak felolvasta, majd miután azt mindhárman aláírták, a végintézkedést tartalmazó okiratot egy mappába eltette. A tanúk a végrendelet keletkezési körülményeiről pontosan és ellentmondásmentesen nyilatkoztak, annak tartalmát egybehangzóan adták elő, így az örökhagyó valós végakarata tisztázható (Ptk. 629. §). A végrendelet keletkezésének időpontját a tanúvallomások alapján 2005. július 13. és szeptember 30. közötti időszakra tette. Bizonyítottnak találta továbbá, hogy az írásbeli magánvégrendelet az örökhagyó akaratán kívüli okból utóbb megsemmisült. Ezt igazoló körülményként értékelte, hogy a néhai ingatlanába ismeretlen tettes, avagy tettesek behatoltak, ott kutattak, az iratokat szétdobálták, különböző ingóságokat elvittek, ami a végrendeletet is érinthette. Lényegesnek ítélte, hogy a néhai az írásbeli végrendelet megalkotását követően többször úgy nyilatkozott **(végrendeleti tanú 1. neve)**-nak, miszerint "nyugodtan hal meg, a végrendelete megvan", amelyből arra következtetett, hogy az örökhagyó azt nem semmisítette meg, a végintézkedés az ő akaratán kívül eső okból nem lehetséges. Ezt erősítette meg **(személy 1. neve)** és házastársa tanúvallomása a szóbeli végrendelet tartalmát illetően, amellyel a néhai közvetlenül a halálát megelőzően is az írásbeli magánvégrendeletben megjelölt személyeket nevezte örökösévé. Mindezek alapján az írásbeli magánvégrendeletet érvényesnek tekintette, annak tartalmát a fentiek szerint megállapította, ugyanakkor a hagyaték felperesek részére történő átadására nem látott módot, tekintettel arra, hogy az a hagyatéki eljárás tárgyát képezi.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatásával a kereset elutasítását. Fellebbezési érvelése szerint a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként a végrendeleti akaratnyilvánítás ténye és a végrendelet tartalma kétséget kizáróan nem állapítható meg. Megítélése szerint **(végrendeleti tanú 1. neve)** tanúvallomása ellentmondásos, a tanú a végrendelet készítés időpontjára pontosan nem emlékezett, azt a felesége halála időpontjához, azaz 2008. július 13-ához kötötte, ellentétben a végrendelet keletkezésének feltételezett időpontjával (2005. év). Emellett életszerűtlennek ítélte, hogy a tanú a végrendelet tényét 2010. februárjáig a felperesekkel nem közölte. Kiemelte, **(személy 1. neve)** tanúvallomásában állította, miszerint az általa a néhai javára nyújtott szolgáltatások fejében az örökhagyó az ingatlanok felét neki kívánta juttatni, ami ugyancsak megkérdőjelezi a végrendelet felperesek által állított tartalmát. Életszerűtlennek ítélte azt is, hogy **(végrendeleti tanú 1. neve)** és **(végr. tanú 2. neve)** a végrendelet készítését követő öt év elteltével annak tartalmára, alaki kellékeire pontosan emlékeztek, megjegyezve, hogy jogi jártasság hiányában nem is lehet tudomásuk a végrendelet érvényességi kellékeiről. Emellett az örökhagyó a felpereseket nem tájékoztatta az írásbeli magánvégrendelet készítésének tényéről, a végrendelet őrzési helyéről, abból a felpereseknek másolati példányt sem juttatott, amely ugyancsak kétségesse teszi az írásbeli magánvégrendelet megalkotásának tényét.

A fentiekben túlmenően érvelése szerint a végrendelet alaki hibában is szenved, miután a tanúvallomásokból kitűnően az okiraton csak az aznapi dátum került feltüntetésre, azonban egyik tanú sem tett olyan nyilatkozatot, miszerint a végrendeleten a keltezés helye is megjelölésre került volna. A felperesek nem bizonyították sikerrel azt sem, hogy a végrendelet az örökhagyó birtokában maradt, illetve az a néhai akaratán kívül álló okból semmisült meg, avagy elveszett. Nincs peradat arra, hogy a néhai halála és a betörés közötti időszakban a felperesek jártak-e az ingatlanban, az ingóságokat, iratokat áttekintették-e. Lényegesnek ítélte, hogy a betörés bejelentésének időpontjában az iratok eltűnéséről nem esett szó, a nyomozást megszüntető határozat indokolása is csupán egyéb ingóságok eltulajdonítására utal. Mindemellett, ha a bűncselekmény során iratok is eltűntek volna, önmagában ez sem igazolná, hogy a végrendelet ekkor semmisült meg, avagy veszett el, ez esetben sem zárható ki, miszerint azt maga a néhai semmisítette meg. Életszerűtlennek minősítette azt a feltételezést, hogy az ingatlanba behatoló tettes a számára értékkel, jelentőséggel nem bíró végrendeletet magával vitte, avagy megsemmisítette.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Szükség esetén - az ítélet hatályon kívül helyezése mellett - a tényállás pontosítása érdekében a végrendeleti tanúk ismételt meghallgatását, szakértő bevonásával annak tisztázását kérték, hogy a néhai képes volt-e 2008. december 24. és 26. között írásbeli végrendelet megalkotására. Érvelésük szerint téves az az ítéleti ténymegállapítás, miszerint a néhai végakaratának szóbeli kifejezése nem tekinthető a végrendeletének, a Legfelsőbb Bíróság PK. 85. sz. állásfoglalása ugyanis nem követeli meg a végrendelet, vagy végakarat kifejezés használatát, elegendő, hogyha az örökhagyó által használt kifejezésből a halál esetére szóló rendelkezés kitűnik. A

néhai a szóbeli végrendelet megalkotásakor örökösait megnevezte, önmagában ez halála esetére szóló kifejezett rendelkezésnek minősül. Hangsúlyozták, hogy a szóbeli végrendelet törvényi feltételei teljesültek, az örökhagyó életét fenyegető közvetlen veszélyt igazolta - egyebek mellett - az a körülmény is, hogy a szóbeli végrendelet megtételét követő három nappal a néhai halála bekövetkezett. Kiemelték, **(végrendeleti tanú 1. neve)** tanú felesége 2005. július 13. napján hunyt el, így az elsőfokú iratok között megjelölt 2008. évi időpont elírás. Hangsúlyozták, nincs jelentősége annak, hogy a néhai a vele távoli rokonságban álló **(személy 1. neve)**nét kívánta-e végrendeleti juttatásban részesíteni, vagy sem. Ezzel szemben lényeges, hogy **(végrendeleti tanú 1. neve)** okirati tanú 2009. óta súlyos betegségben szenved, így nem volt elvárható tőle, hogy betegsége mellett egy évekkel korábban készült végrendelet későbbi sorsát illetően a felperesektől érdeklődjék. Emellett a néhai a végrendelet készítésének időpontjában festette otthonát, így kézenfekvőnek tűnt, hogy az ott dolgozó **(végr. tanú 2. neve)** szobafestőt kérte meg az okirati tanúként való közreműködésre. Annak pedig számos oka lehetett, hogy a néhai a végrendeletéről sem az örökösöknek, sem **(személy 1. neve)**ének nem tett említést, ebből sem a végrendelet keletkezési körülményeire, sem annak tartalmára messzemenő következtetéseket levonni nem lehet. Álláspontjuk szerint az sem életszerűtlen, hogy az okirati tanúk a végrendelet tartalmáról, alaki kellékeiről öt év eltelte után is nyilatkozni tudtak, hiszen a végintézkedés egyoldalas, rövid, egyszerű formában elkészült okirat volt, ezen felül az örökösöket mindkét okirati tanú ismerte. Téves az az alperesi okfejtés is, miszerint az írásbeli végrendelet a keltezés helyét nem tartalmazta, a tanúk nyilatkozata szerint ugyanis a néhai az okiratot dátummal, illetve keltezéssel ellátta, a keltezés kifejezés pedig - a Magyar Értelmező Kéziszótár szerint - az írás helyét és időpontját egyaránt jelöli.

Súlytalannak ítélték az alperesnek a betörés kapcsán kifejtett érveit, visszautasították, hogy ennek kapcsán a felpereseket bármilyen felelősség terhelné. Kiemelték, az ingatlanból a néhait megillető jelentős összegű földhaszonbérleti díj, ezen kívül ezüst étkészletek, hivatalos iratok is eltűntek, de miután **(személy 1. neve)**ének sem az iratokról, sem a pénzről nem volt tudomása, így a betörés bejelentésekor azok hiányáról sem adhatott számot. A **(személy 1. neve)** házaspár nyilatkozata alapján az is megállapítható volt, hogy a néhai halálát megelőző pár napban az írásbeli magánvégrendelet tartalmát nem vonta vissza, mi több azt megerősítette, így annak hatálya nem szűnt meg.

A fellebbezés **alaptalan.**

A perbeli jogvita kapcsán elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a néhai készítette-e írásbeli magánvégrendeletet, és ha igen, annak mi lett a későbbi sorsa.

Az írásbeli magánvégrendelet érvényességének alaki kellékeire vonatkozó rendelkezéseket a Ptk. 627-632. §-ai tartalmazzák. Az okirat végrendeleti jellegének megállapításához legalább annyi szükséges, hogy külsőleg az örökhagyótól származóként jelentkezzen és halál esetére szóló olyan nyilatkozatot tartalmazzon, amelyből a végrendeleti minőség kitűnik (PK. 85. számú állásfoglalás). A felperesek

állították, hogy a néhai után a Ptk. 629. § (1) bekezdésében írt alaki kellékeknek megfelelő írásbeli magánvégrendelet maradt, amelyet a perben meghallgatott tanúk vallomása hitelt érdemlően alátámasztott. A hivatkozott jogszabályi rendelkezés érvényességi kellékül szabja, hogy magából az okiratból kitűnjék a végrendeleti minőség, a kelet helye és annak ideje egyaránt. A perben tanúként meghallgatott, a végrendelet aláírásakor okirati tanúként közreműködő **(végrendeleti tanú 1. neve)**. és **(végr. tanú 2. neve)** egybehangzóan adták elő, hogy az örökhagyó végakarátát tartalmazó okirat aláírásánál működtek közre, így tehát annak végrendeleti minősége kétség kívül megállapítható, emellett az is elfogadható, hogy a végrendelet a készítés helyét és idejét egyaránt tartalmazta. Nem osztja az ítéltábla az alperes ennek kapcsán kifejtett aggályait, nevezetesen, hogy a végrendeleten a kelet helye nem került feltüntetésre. A keltezés kifejezés kétségtelenül nem azonosítható a dátum megjelöléssel, az előbbi ugyanis valamely okirat keletkezésének idejét és helyét egyaránt magában foglalja, míg az utóbbi általában csak az időpont megjelölésére szolgál. Tény, hogy az okirati tanúk akként nyilatkoztak, hogy a végrendeleten a dátum feltüntetésre került, így ez a szó nyelvtani jelentéséből adódóan arra utalna, hogy azon csak az időpont szerepelt. Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a köznyelv a dátum és a keltezés szót gyakran szinonim kifejezésként használja, így ha a nyilatkozó a dátumról beszél, az a hely megjelölését is magában foglalhatja. A tanúk meghallgatásuk során azt adták elő, hogy a végrendeleten „rajta volt rendesen minden”, ami arra utal, hogy az az időpont és hely megjelölését is tartalmazta. Amennyiben az okiraton csupán az időpont szerepelt volna, úgy az minden bizonnyal legalább az egyik okirati tanúnak feltűnik, ezzel szemben a tanúk a végrendeletet rendben levőnek ítélték, így nem állapítható meg, hogy az az alperes által állított alaki hibában szenvedett.

Nem fogadható el az alperes érvelése a tekintetben sem, hogy a néhai a végintézkedését nem a két tanú együttes jelenlétében írta alá. Tény, hogy a végrendelet készítése óta évek teltek el, így erre figyelemmel nem aggálykeltő, mi több életszerű, hogy az okirati tanúk nem emlékeztek pontosan arra, hogy az örökhagyó együttes jelenlétükben írta-e alá a végakarátát tartalmazó okiratot, illetve, hogy az ennek kapcsán tett perbeli nyilatkozataik között némi ellentmondás mutatkozik. A tanúk jogi végzettséggel, illetve ismeretekkel nem rendelkeznek, így nem lehetnek tisztában azzal, hogy a fenti körülmény lényegesnek tekinthető-e a végrendelet érvényessége szempontjából. Emiatt az sem zárható ki, hogy az aláírás körülményeit illetően valamelyik tanú nem emlékszik pontosan, ami azonban önmagában nem eredményezheti a végrendelet érvénytelenségét. A Ptk. már hivatkozott 629. § (1) bekezdés b) pontja szerint érvényesnek tekinthető a végrendelet, ha azt az örökhagyó két tanú együttes jelenlétében aláírja, ha pedig már aláírta, a két tanú előtt az aláírását magáénak kell elismernie és a már kifejtettek szerint a tanúknak a végrendeletet e minőségük feltüntetésével kell aláírniuk. A perbeli esetben a fenti rendelkezés nem sérült, miután az okirati tanúk egybehangzó vallomása szerint a néhai a végrendeletet a tanúk együttes jelenlétében felolvasta, azt halála esetére szóló rendelkezéseként az azon szereplő aláírásával együtt a

magáénak elismerte, így e peradatok alapján az ítéltábla bizonyítottanak ítélte, hogy az örökhagyó érvényes írásbeli magánvégrendeletet alkotott.

Vizsgálni kellett a perben azt is, hogy a végrendelet az örökhagyó akaratán kívül eső okból semmisült-e meg, avagy tűnt el, a Ptk. 633. §-a szerint ugyanis ez a végrendelet hatályát nem szünteti meg. Ez csak akkor következhet be, ha a végrendeletet maga az örökhagyó vagy más személy ugyan, de az örökhagyó beleegyezésével semmisíti meg, vagy az örökhagyó az akaratán kívüli megsemmisülésbe belenyugszik. A megsemmisült, vagy eltűnt végrendelet alapján akkor van helye öröklésnek, ha bizonyítást nyer, hogy az örökhagyó végakarátát közvégrendeleti vagy írásbeli magánvégrendeleti formában kinyilvánította, a végrendelet a törvényes alaki kellékekkel rendelkezett, s az nem az örökhagyó akaratából semmisült meg vagy tűnt el, továbbá ha annak tartalma tisztázható. A fentiekben kifejtettek szerint kétségtelenül megállapítható, hogy az örökhagyó az alaki kellékek megtartása mellett írásbeli magánvégrendeletet tett, annak tartalma, azaz a felperesek örökössé nevezése ugyancsak tisztázott, emellett a felperesek a perben sikerrel bizonyították, hogy a végrendelet az örökhagyó akaratán kívüli okból tűnt el. Tény ugyanis, hogy a néhai halálát követő időpontban az ingatlanába betörtek, onnan ismeretlen tettesek különböző ingóságokat, valószínűsíthetően iratokat is eltulajdonítottak. A betörés bejelentésekor **(személy 1. neve)** nem jelezte ugyan a nyomozóhatóságnak, hogy különböző iratok is eltűntek, ennek azonban nincs jelentősége, nevezett ugyanis a helyszínt nem vizsgálta át, így nem lehetett tisztában azzal, hogy pontosan mi hiányzik onnan. Azt sem tudhatta, hogy a néhai milyen okiratokkal rendelkezett, így értelemszerűen arról sem adhatott számot, hogy azok közül mi hiányzik. Megjegyzendő, hogy utóbb maguk a felperesek is jelezték olyan ingóságok, köztük iratok és készpénz eltűnését, amelyek a feljelentésben nem szerepeltek. Lényeges ugyanakkor, hogy a nyomozás során készült jegyzőkönyvek - egybehangzóan a rendőrök tanúvallomásával - azt rögzítették, hogy az ingatlant feldúlták, az iratokat szétdobálták, ami alátámasztja azt a felperesi állítást, miszerint a betörők pénzt, értéktárgyakat és okiratokat vittek el a helyszínről. Ebből következően életszerű, hogy az eltűnt iratok között lehetett az örökhagyó által készített végrendelet is. Helyesen utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy a néhai halálát követően a felperesek az ingatlanban nem jártak, oda csupán **(személy 1. neve)** ment be, aki a betörést felfedezte, majd bejelentette, így semmi sem utal arra, hogy a felperesek magatartása a végrendelet eltűnésében közrehatott.

Nem merült fel peradat arra vonatkozóan sem, hogy a néhai a vagyona későbbi sorsát érintő szándékát utóbb megváltoztatta volna, a tanúvallomásokból kitűnően a felperesekkel haláláig jó rokoni kapcsolatot ápolt. Emellett arra sincs adat, hogy esetlegesen más személlyel került olyan közeli bizalmi viszonyba, ami végintézkedése tartalmát befolyásolhatta, vagy arra indította volna, hogy korábbi végrendeletét megváltoztassa, avagy megsemmisítse. Nyomatékosan volt értékelhető e tekintetben, hogy a néhai közvetlenül a halálát megelőzően végakarátát megerősítette, a kórházban a **(személy 1. neve)** házaspár jelenlétében ismételt a felpereseket nevezte meg örököséül. A fentiek alapján a felperesek sikerrel megdöntötték a Ptk. 633. § második fordulatában részletezett vélelmet, nevezetesen,

hogy az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, mintha végrendeletet az örökhagyó megsemmisítette volna. Erre figyelemmel nincs akadálya annak, hogy a hagyaték az

érvényes és hatályos írásbeli magánvégrendelet alapján kerüljön a felperesek részére átadásra.

Abban az esetben pedig, ha a felperesek a fenti bizonyítási kötelezettségüknek sikerrel nem tettek volna eleget, illetve amennyiben a végrendekezés ténye sem lenne megállapítható, úgy elfogadható, hogy a néhai szóbeli végrendeletet alkotott, amely érvényesnek tekinthető. A Ptk. 634. §-a a szóbeli végrendelet formájában történő végrendekezés lehetőségét két feltételhez köti. Az egyik, hogy a végrendelező az életét fenyegető rendkívüli helyzetben legyen, míg a másik, hogy írásbeli magánvégrendeletet egyáltalán ne, avagy csak jelentékeny nehézséggel tehessen. E két feltételnek - összhangban a PK. 88. számú állásfoglalás a) pontjában foglaltakkal - egyidejűleg és egymás mellett kell fennállnia.

A néhai bár súlyos betegségben szenvedett, azonban hirtelen fellépő rosszullete miatt került kórházba. **(személy 1. neve)** tanúvallomása szerint maga az örökhagyó is úgy nyilatkozott, hogy a kórházból már nem fog visszatérni az otthonába. Ebből pedig arra lehet következtetni, hogy állapotával, életkilátásaival tisztában volt, maga is úgy ítélte meg, hogy a halála rövid időn belül bekövetkezik, azaz alappal lehet következtetést levonni arra, hogy az életét fenyegető rendkívüli helyzetben volt. A peradatok szerint a néhai nehéz légzése miatt oxigénmaszkot kapott, jobb kezébe infúziót kötöttek, ami a jobb keze használatát, ezáltal az írást jelentős módon megnehezítette, majd végakarata szóbeli kinyilvánítását követő másnap állapota ugrásszerű hanyatlása következtében már lélegeztető készülékre került, kommunikálásra képtelenné vált, ami ugyancsak alátámasztja, hogy a végrendelet tétele időpontjában az életét fenyegető rendkívüli helyzet objektíve fennállt. Mindez egyben igazolja a másik törvényi feltétel megvalósulását is, nevezetesen, hogy írásbeli végrendeletet egyáltalán nem, avagy csak jelentékeny nehézséggel tudott volna tenni. Mindezekon felül az is megállapítható, hogy a néhai által a kórházban a két tanú együttes jelenlétében tett nyilatkozata végintézkedésnek tekinthető (Ptk. 635. § (1) bekezdés). Az kétségtelen, s ezt maga az alperes sem vitatta, hogy a néhai a két tanú, **(személy 1. neve)** és **(személy 1. neve)** együttes jelenlétében tett szóbeli nyilatkozatot és kijelentette, hogy „a **(felperesek neve)** legyenek az örökösei”. Ez a nyilatkozat - ellentétben az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel - nem értelmezhető másként, mint halál esetére szóló rendelkezés, azaz megfelel a Ptk. 635. § (1) bekezdésében írt jogszabályi kritériumoknak, tehát végrendekezésnek tekinthető. Nem követelhető meg ugyanis a végrendelezőtől, hogy a szóbeli végintézkedés megtétele során kifejezetten a végrendelet kifejezést használja, a jogszabály ilyen előírást vagy feltételt nem tartalmaz, elegendő, ha az általa előadottakból annak végintézkedés jellege megállapítható. Abból pedig, hogy a néhai a felpereseket nevezte örököseivé, egyértelműen kitűnik, hogy végrendelezni kívánt, így annak sem lenne akadálya, hogy az írásbeli magánvégrendelet hatálytalansága esetén a felperesek a szóbeli végrendelet alapján igényeljék a hagyaték átadását.

A felperesek - a fentebb ismertetett - fellebbezési ellenkérelmükben részletesen reagáltak az alperes fellebbezésben felvetett kifogásaira, azok mindegyikére elfogadható, illetve

ésszerű válaszokat adtak, így azok részletezése nélkül az ítéletábra csupán visszautal a felperesek helytálló érveire.

A kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helytálló, azt az ítéletábra a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a fentiekben részletezett részben eltérő indokolással - helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett sikerre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperesek - ügyvédi munkadíjból álló, s a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelően megállapított - másodfokú eljárási költségeinek megfizetésére.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. tv. 5. § (1) bekezdés a) pontja alapján az állam viseli.

Szeged, 2012. február 7.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanácselnöke

Bereczkyné dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró